

بررسی تاثیر کتابخانه‌های عمومی شهرداری شهر تهران بر سلامت روان از دیدگاه کاربران

شهرام صدقی^۱ / حافظ مقدسی^۲ / سیروس پناهی^۳ / علی اصغر اصغر فرید نژاد^۴

چکیده

مقدمه: یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه و رفاه هر جامعه، سطح سلامت جسمی- روانی آن جامعه می‌باشد و کتابخانه‌های عمومی نقش کلیدی در انتشار این اطلاعات دارند، این پژوهش به بررسی میزان تاثیر کتابخانه‌های عمومی شهر تهران بر سلامت روان کاربران می‌پردازد.

روش کار: پژوهش حاضر، یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است که در سال ۱۳۹۴ انجام گردید. جامعه پژوهش شامل کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر تهران زیر نظر سازمان فرهنگی، هنری شهرداری شهر تهران بود. تعداد ۲۳۳ نمونه بر اساس نمونه‌گیری خوشه‌ای از شمال، جنوب، شرق و غرب شهر تهران به صورت تصادفی انتخاب شدند. پرسشنامه محقق ساخته بین نمونه‌ها توزیع گردید. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار) و استنباطی (آزمون T) در نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان می‌دهد، کتابخانه‌های عمومی با میانگین ۳/۱۰ بر سلامت روان کاربران خود تاثیر می‌گذارد و نیز این کتابخانه‌ها با میانگین ۲/۸۰ و ۳/۱ به ترتیب بر رفاه اجتماعی و رفاه عاطفی کاربران خود تاثیر می‌گذارند. همچنین بین میانگین بعد رفاه روانی و رفاه اجتماعی و رفاه عاطفی در دو گروه زنان و مردان تفاوت معنا دار آماری وجود ندارد. نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد اگر چه امتیاز حاصله متوسط است اما بیشتر متمایل به پایین تر از حد متوسط می‌باشد. لذا، می‌توان گفت، کتابخانه‌ها روی سلامت روان کاربران خود تاثیر زیادی ندارند و نیاز است، کتابخانه‌ها کارکردها و سیاست‌های خود در این مورد بازبینی کنند.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه عمومی، سلامت روان، شهرداری

• وصول مقاله: ۹۴/۱۲/۷ • اصلاح نهایی: ۹۵/۰۴/۲۶ • پذیرش نهایی: ۹۵/۰۶/۰۳

۱. دانشیار گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۲. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران؛ نویسنده مسئول (Hafez.ahura@gmail.com)
۳. استادیار گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۴. استادیار گروه روانشناسی بالینی، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

نیروی انسانی و ایجاد بیماری‌های جسمی و روانی خواهد شد [۱].

کاربران کتابخانه‌ها به طور فزاینده‌ای علاقمند دسترسی به اطلاعاتی هستند که آن‌ها را در مدیریت سلامت خود و اطرافیانشان یاری رساند. از طرفی، کارکنان و مسئولان مراکز ارائه خدمات سلامت، ارائه‌ی اطلاعات سلامت به ارباب رجوع را یکی از ابزارهای افزایش رضایت بیماران و کاهش هزینه‌ها می‌دانند. در این راستا می‌توان گفت، سلامت روان تنها از طریق فعالیت اجتماعی جامعه تضمین می‌شود و بهبود سطح سلامت روان فعالیت‌هایی را از جانب دولت در سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌ها در بخش‌های آموزش، کار، سیستم عدالت، سیستم حمل و نقل، محیط، مسکن، رفاه و نیز فعالیت‌های خاص حوزه‌ی سلامت از جمله پیشگیری و درمان بیماری می‌طلبد [۴].

شواهد اپیدمیولوژیک (epidemiology) نشان می‌دهد که ناتوانی و کاهش کیفیت زندگی در تمام جوامع متأثر از اختلالات عاطفی و روانشناختی می‌باشد که سازمان بهداشت جهانی نشان داد که ۲۵ درصد از جمعیت جهان از اختلالات روانی، رفتاری و عصبی رنج می‌برند [۵]. همه افراد جامعه بیش از هر چیز به رشد و تربیت اجتماعی احتیاج دارد که این رشد به وسیله کارخانه و وسایل ماشینی به دست نمی‌آید و تنها در صورتی این وسایل در مسیر استفاده درست و صحیح قرار می‌گیرند که مغز انسان رشد و پرورش یابد [۶]. نتایج یافته‌های پژوهش رضانقریبانی و همکاران نشان داد که یادگیری مهارت‌های زندگی در دوران کودکی و نوجوانی بر ساخت شخصیت آن‌ها، اثرات نسبتاً پایداری دارد. بنابراین، از طریق آموزش لازم در زمینه‌هایی همچون مهارت‌های زندگی، آموزش ارتقای بهداشت روانی و آمادگی رفتاری در جهت رشد شخصیت سالم کودکان و نوجوانان بهداشت روانی آن‌ها ارتقاء می‌یابد [۷]. بنابراین، مدرسه و مراکز دانشگاهی باید این آموزش‌ها را برای مردم فراهم آورند [۸].

از آنجایی که یکی از فعالیت‌های مهم کتابخانه فراهم آوردن برنامه‌های آموزشی افراد جامعه می‌باشد، می‌توان کتابخانه را درصاف دانشگاه و مدرسه دید؛ طوری که کارلایل دانشمند

مقدمه

بیماری‌های روانی از بدو پیدایش بشر وجود داشته‌اند و هیچ فردی، از هیچ طبقه‌ی اقتصادی - اجتماعی خاصی، در مقابل آن‌ها مصونیت نداشته است و خطری است که بشر را مرتباً تهدید می‌کند. خوشبختانه نهضت بهداشت روانی در نیم قرن اخیر، خرافات در مورد بیماری‌های روانی را کنار گذاشته است و نشان داده است که اولاً بیماری‌های روانی، قابل پیشگیری هستند و ثانیاً چنانچه مانند سایر بیماری‌ها بموقع تشخیص و درمان شوند به همان نسبت از مزمن شدن و عوارض آن‌ها کاسته خواهد شد [۱].

یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه و رفاه هر جامعه، سطح سلامت جسمی - روانی آن جامعه می‌باشد به طوری که سازمان بهداشت جهانی (World Health Organization) سلامت روان را قابلیت ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران، تغییر و اصلاح محیط فردی و اجتماعی و همچنین حل تضادها و تمایلات شخصی به طور عادلانه و مناسب می‌داند [۲] و بر این است که سلامت روان، صرفاً نداشتن بیماری‌های روانی نیست، بلکه توان واکنش در برابر انواع گوناگون تجربیات زندگی به صورت انعطاف پذیر و معنی دار است [۳].

سازمان بهداشت جهانی پیشگیری از بیماری‌های روانی و ارتقای سلامت روان را دو موضوع جدا از هم و در عین حال مرتبط با هم معرفی کرده است و بهداشت روانی را اینگونه تعریف می‌کند: «توانایی کامل برای ایفای نقش‌های اجتماعی، روانی و جسمی». احتمال می‌رود که عواملی از جمله ناامیدی، تغییرات اجتماعی سریع و تحمل خشونت و بی‌حرمتی و نیز بیماری‌های جسمی از جمله عوامل تحریک بیماری‌های ذهنی باشد و سلامت روان را با خطر مواجه می‌سازند. از این روست که افراد مستضعف و محروم بیشترین آسیب پذیری را نسبت به بیماری‌های روانی دارند. به عبارت دیگر، ارتقای سلامت روان جز زیر شاخه‌های ارتقای سلامت است که پیشگیری از بیماری‌های روان در کنار آن اهمیت پیدا می‌کند [۴]. عدم توجه به سلامت روان باعث کاهش کارایی، از دست رفتن

معروف انگلیسی کتابخانه را این گونه توصیف می‌کند «کتابخانه دانشگاهی برای همه است» [۶]. پس در این پژوهش سعی بر آن است تا با توجه به اهداف و کارکردهای کتابخانه‌ها، به ویژه کتابخانه‌های عمومی، میزان اثر گذاری آن‌ها بر بهداشت روان مراجعه کنندگان بررسی شود.

روش کار

این پژوهش، یک مطالعه ای توصیفی - تحلیلی به صورت مقطعی است که در سال ۱۳۹۴ انجام گرفت و از نظر دسته بندی تحقیقات بر حسب هدف از نوع کاربردی می‌باشد. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. (این پرسشنامه دارای سه بعد است که ابعاد شامل بعد روانی با ۱۲ سوال، بعد عاطفی با نه سوال و بعد اجتماعی با هشت سوال می‌باشد. علاوه بر سوالات مربوط به هر بعد، مشخصات دموگرافیک افراد شامل جنس، سن، تحصیلات، تخصص، وضعیت اقتصادی هر دو مورد پرسش قرار گرفت) پرسشنامه مذکور بر اساس طیف لیکرت در پنج محدوده خیلی زیاد تا خیلی کم تنظیم شده است که امتیاز یک تا پنج گرفته است. بنابراین، برای گویه خیلی کم نمره پنج و برای گویه خیلی زیاد نمره یک داده شد. پس با توجه به پنج گزینه‌ای بودن سوالات الگوی ۱ تا ۱/۸ نمره خیلی زیاد، ۱/۹ تا ۲/۶ زیاد، ۲/۷ تا ۳/۴ متوسط، ۳/۵ تا ۴/۲ کم و ۴/۳ تا ۵ نمره خیلی کم در رابطه با نمره دهی سوالات رعایت شده است. روایی پرسشنامه مذکور توسط متخصصین کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی (هشت نفر)، روانشناسی بالینی (پنج نفر)، آمار (دو نفر) و اپیدمیولوژی (دو نفر) مورد بررسی قرار گرفت. روایی محتوایی پرسشنامه که شامل شاخص روایی محتوایی (CVI) و نسبت روایی محتوایی (CVR) می‌باشد به ترتیب برابر با ۰/۷۹ و ۰/۸۱ به دست آمد در گام بعد جهت بررسی روایی ظاهری و ساختاری پرسشنامه با چند تن از اعضای گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی جلسه ای تدارک دیده شد و سوالات پرسشنامه ارزیابی و اصلاح گردید. برای پایای این ابزار از شاخص آماری آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب اعتبار آن ۰/۸۸۹ به دست آمده است. داده‌ها با مراجعه

مستقیم پژوهشگر به کتابخانه‌های عمومی و تکمیل پرسشنامه گردآوری شد. در این مطالعه به منظور تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ استفاده گردید. ابتدا نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگوروف اسپیرنوف (Kolmogorov-Smirnov test) چک گردید سپس با استفاده از آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار و آمار استنباطی مانند آزمون T جهت انجام تحلیل داده‌ها استفاده گردید. برای متغیرهای کیفی نیز از جدول فراوانی و درصد فراوانی استفاده شد.

در این پژوهش جامعه آماری شامل کلیه کاربران کتابخانه‌های عمومی سطح شهر تهران زیر نظر سازمان فرهنگی، هنری شهرداری شهر تهران بود. همچنین، از روش نمونه گیری خوشه‌ای استفاده شد که یکی از روش های نمونه گیری احتمالی می‌باشد. در روش نمونه گیری خوشه‌ای، خوشه‌ها واحد نمونه گیری هستند که در این مطالعه کتابخانه‌های عمومی زیر نظر شهرداری شهر تهران خوشه در نظر گرفته شد. در این روش فهرست کتابخانه‌های عمومی زیر نظر سازمان فرهنگی، هنری شهرداری شهر تهران تهیه شد و سپس از بین این کتابخانه‌ها تعدادی به صورت تصادفی در شمال، جنوب، غرب و شرق شهر تهران انتخاب شدند و کاربران آن‌ها به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای انتخاب حجم نمونه از فرمول تعیین حجم نمونه (فرمول کوکران) استفاده شد که با توجه به نسبت کاربران کتابخانه‌های زیر نظر شهرداری شهر تهران حداقل تعداد کاربران این پژوهش ۲۳۳ نفر برآورد گردید.

یافته‌ها

یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که میانگین سنی کاربران پاسخ دهنده ۲۳/۳ با انحراف معیار ۷/۲ سال و با حداقل ۱۶ سال و حداکثر ۷۰ سال بود. همچنین آقایان در این مطالعه با فراوانی ۵۱/۵ درصد نسبت به خانم‌ها که با درصد فراوانی ۴۸/۵ درصد بیشترین مراجعان به کتابخانه‌ها بودند. همچنین

شهرام صدقی و همکاران

نتایج به دست آمده در این پژوهش نشان می‌دهد که کاربران با سطح سواد دیپلم و زیر دیپلم (۴۶/۴ درصد) بیشترین مراجعه کننده به کتابخانه و کاربران با مدرک تحصیلی دکتری (۲/۱ درصد) کمترین مراجعان به کتابخانه‌ها می‌باشند. توزیع بررسی شدگان از نظر جنس، سطح تحصیلات، در جدول شماره یک آمده است.

جدول ۱: مشخصات دموگرافیکی

متغیر	فراوانی (درصد)	میانگین \pm انحراف معیار
جنس	زن	۱۱۳ (۴۸/۵)
	مرد	۱۲۰ (۵۱/۵)
سطح تحصیلات	دیپلم و زیر دیپلم	۱۰۸ (۴۶/۴)
	فوق دیپلم	۸ (۳/۴)
	لیسانس	۸۰ (۳۴/۴)
	فوق لیسانس	۳۲ (۱۳/۷)
	دکتری	۵ (۲/۱)
سن		۲۳/۳ \pm ۷/۲

میانگین و انحراف معیارهای بدست آمده از معیارهای پژوهش، رفاه روانی با $۳/۱۰ \pm ۰/۷۱$ و رفاه اجتماعی $۲/۸۰ \pm ۰/۶۷$ و امتیاز مربوط به رفاه عاطفی $۳/۱ \pm ۰/۷۳$ می‌باشد. مطابق نحوه نمره بندی سوالات پرسشنامه، هر چقدر میانگین به دست آمده بیشتر باشد بدین معناست که میزان اثرگذاری کتابخانه کمتر می‌باشد.

به منظور بررسی معنا دار بودن تفاوت میانگین بعد رفاه روانی، رفاه اجتماعی و رفاه عاطفی در دو گروه زن و مرد از آزمون مقایسه مستقل میانگین استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره دو نشان داده شده که در سطح اطمینان ۹۵ درصد تحلیل شده است.

جدول ۲: آزمون مقایسه میانگین ابعاد پژوهش با جنسیت کاربران

متغیر	زن تعداد: ۱۱۳	مرد تعداد: ۱۱۷	P value	سطح اطمینان ۹۵٪	
				پایین	بالا
رفاه روانی	$۰/۷ \pm ۳/۱$	$۰/۷ \pm ۳/۱$	۰/۵۱	-۰/۱۲۴۸۰	۰/۲۴۶۴۶
رفاه اجتماعی	$۰/۷ \pm ۳/۱$	$۰/۷ \pm ۳/۱$	۰/۹۸	-۰/۱۹۴۰۴	۰/۱۸۹۸۸
رفاه عاطفی	$۰/۶۴ \pm ۲/۸$	$۰/۶۲ \pm ۲/۸۰$	۰/۹۹	-۰/۱۷۶۸۴	۰/۱۷۵۴۹

بحث و نتیجه گیری

طبق یافته‌های حاصل از پژوهش، از میان ۲۳۳ نفر مراجعه کننده به کتابخانه‌های عمومی تحت پوشش سازمان فرهنگی، هنری شهرداری شهر تهران ۴۸/۵ درصد را زنان و ۵۱/۵ درصد را مردان تشکیل می‌دهند که میانگین سن آن‌ها برابر با ۲۳ سال می‌باشد. سایر یافته‌ها درباره مقاطع مختلف تحصیلی

طبق یافته‌های فوق (جدول شماره دو) مقدار P-Value در ابعاد رفاه روانی و اجتماعی و عاطفی به ترتیب ۰/۵۱، ۰/۹۸ و ۰/۹۹ بدست آمد پس بین میانگین بعد رفاه روانی، رفاه اجتماعی و رفاه عاطفی در دو گروه زنان و مردان تفاوت معنا دار آماری وجود ندارد.

مراجعان، حاکی از آن است که ۴۶/۴ درصد دیپلم و زیر دیپلم، ۳/۴ درصد فوق دیپلم، ۳۴/۴ درصد لیسانس، ۱۳/۷ درصد فوق لیسانس و ۲/۱ درصد دکتری دارند. یافته‌های مندرج در جدول شماره یک نشان داد که در حال حاضر کتابخانه‌های عمومی طیف گسترده‌ای از افراد را زیر پوشش دارند. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که احتمالاً بیشتر مراجعان را دانش آموزان و دانشجویان و پشت کنکوری‌ها تشکیل می‌دهد که جهت استفاده از سالن مطالعه به کتابخانه‌ها مراجعه می‌کنند. بنابراین، بسیاری از این کتابخانه‌ها فقط به عنوان قرائت خانه استفاده می‌شود و از کارکردهای اصلی خود خارج شده‌اند [۹] چرا که پاسخ بیشتر مشارکت کنندگان به سوالات باز پرسشنامه پژوهش جنبه‌های مربوط به فضا و مکان سالن مطالعه را شامل بود که در فصل امتحانات مراجعان بیشتری را داشت که نتایج مطالعه غیاثوند و دهکریان در این مورد موید وضعیت مشابه می‌باشد [۱۰].

نتایج پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی تحت نظر سازمان فرهنگی، هنری شهرداری شهر تهران با میانگین ۳/۱۰ با انحراف معیار ۰/۷ بر سلامت روان کاربران خود تاثیر می‌گذارند که با توجه به نمره دهی سوالات تقریباً متوسط (محدوده ۲/۳۱ تا ۳/۶) بود. اگر چه امتیاز حاصله نسبتاً متوسط است اما متمایل به پایین تر از حد متوسط می‌باشد. لذا، با توجه به پاسخ کاربران به سوالات باز پرسشنامه پژوهش می‌توان گفت که این کتابخانه‌ها روی سلامت روان کاربران خود تاثیر زیادی ندارند و نیاز است که کتابخانه‌های عمومی زیر نظر شهرداری کارکردها و سیاست‌های خود در این مورد بازبینی کند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که کتابخانه‌های عمومی شهرداری شهر تهران برای کاربران خود بیشتر نقش سالن مطالعه را دارند و می‌توان گفت که کاربران کتابخانه را با دید یک مرکز ارتقای سلامت روان در نظر نمی‌گیرند. در حالی که نتایج مطالعه بروستر برخلاف نتایج پژوهش حاضر نشان دهنده استفاده مراجعه کنندگان از کتابخانه‌ها عمومی به عنوان یک مرکز درمانی می‌باشد که تاثیر مثبتی بر سلامت روان آن‌ها دارد. همچنین بروستر در مطالعه خود نشان داد که

افراد به دلیل محیط آرام کتابخانه از آن استفاده می‌کنند [۱۱] در حالی که در نتایج پژوهش حاضر نشان داد که کتابخانه دارای فضای نسبتاً نامناسب و کوچک دارد و دارای امکانات رفاهی کمتری می‌باشد و در بعضی از این کتابخانه‌ها به دلیل تغییر کاربری آن‌ها، سر و صدا در کتابخانه و سالن مطالعه باعث عدم تمرکز افراد و آزرده خاطر شدن آن‌ها می‌شود. یافته‌های حاصل از پژوهش آل طه نسبت به اینکه کتابدار و اطلاع رسان بالینی در سیستم مراقبت‌های بهداشتی و درمانی از راه دور نقش مثبت و عملی دارد و پزشکان و متخصصان بالینی نظر کاملاً موافقی در این مورد دارند [۱۲]. همچنین نتایج به دست آمده در پژوهش وسل و همکاران مبنی بر اینکه کتابخانه‌های دانشگاهی پزشکی با آموزش کتابداران کتابخانه‌های عمومی نقش مثبتی را در جهت ارتقای سلامت جامعه ایفا می‌کنند [۱۳]، پس با توجه به یافته‌های حاصل از این دو پژوهش و یافته‌های به دست آمده در پژوهش حاضر می‌توان گفت که سازمان فرهنگی، هنری شهرداری تهران با استخدام کتابداران پزشکی یا بالینی در کتابخانه‌های تحت پوشش خود و با همکاری کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی سطح شهر یا حتی کشور می‌تواند بر همه جنبه‌های سلامت از جمله سلامت روان افراد تاثیر مثبتی داشته باشند و در نتیجه کاربران کتابخانه‌های عمومی می‌توانند اطلاعات بهداشتی خود را به ویژه در حوزه سلامت روان افزایش دهند و سواد سلامت خود را در این حوزه بالا ببرند که نتایج پژوهش دیرینگ موید وضعیت مشابه می‌باشد [۱۴].

داف در پژوهش خود نشان داد که به منظور بهبود و ارتقای سلامت روان دسترسی به مکان‌هایی ضروری می‌باشد که مجموعه منابع اجتماعی، مادی، و عاطفی را فراهم کند [۱۵]، همچنین ویجیکومار لازمه تولید دانش و اندیشه را فکر و ذهن آرام بدون دغدغه دانست [۱۶]. احساس شادی به عنوان یک پدیده روانشناختی است که انسان برای دستیابی به زندگی سالم و تداوم روابط اجتماعی نیازمند آن می‌باشد. پس با توجه به اهمیت این موضوع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که کتابخانه‌های عمومی به طور متوسط با میانگین $3/1 \pm 0/7$ بر

References

1. Sadeghi A, Rahmani B, zakryaie M, Ahmadpur M, Mohammadi R, nabavi SH. [the status of mental health of employees of shahid Rajai Hospital in Qazvin]. Journal of North Khorasan University of Medical 2013; 2(4):33-38. [Persian]
2. Kimiaei A. [The Impact of happy in mental health]. Proceeding of Mental Health; 2000 October 21-22; Khorasan, Iran. [Persian]
3. Riahi ME, verdinia AA, Pourhosein Z. [Study of relation between social support and mentah health]. Social Welfare 2010; 39(10):85-121 [Persian]
4. Herrman H, Saxena S, Moodie R. Promoting mental health: concepts, emerging evidence, practice: a report of the World health organization, department of mental health and substance abuse in collaboration with the Victorian health promotion foundation and the University of Melbourne. Geneva: World Health Organization; 2005.
5. Kaveh M, Shojaezadeh D, Shahmohammadi D, Eftekhar Ardebili H, Rahimi A, Bolhari J. [Organizing mental health services in schools: assessing teachers roles]. Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research 2003; 1(4):1-14.[Persian]
6. Ghafari Se. [The importance and impact of public libraries]. Research on Information Scienc & Public Libraries. 1999;3(11):77-80.[Persian]
7. Ramazanghorbani M, Hashemikonti H, Sangdeli FK, Mohammadinia M, editors. Effectiveness in the provision of life skills and mental health of children and adolescents. 6th International Congress on Child and Adolescent

کاربران خود تاثیر می گذارند. بنابراین، با توجه به یافته های به دست آمده در این پژوهش و پژوهش های دیگر در صورتی که کتابخانه های عمومی کارکردها و اهدافی که دارند به صورت موثر اجرا کنند می توانند در افزایش هر چه بهتر این بعد از روانشناسی در میان کاربران خود به منظور بدست آوردن زندگی سالم کمک کنند.

در نهایت یکی دیگر از خدماتی که کتابخانه ها به منظور ارتقای سلامت روان انجام می دهند توجه به جنبه های اجتماعی می باشد [۱۱] که از دیدگاه جامعه شناختی، کتابخانه ها در زمینه اطلاع رسانی و ایجاد ارتباطات، کارکردهای مهمی ایفا می کنند و به عنوان بخشی از ساخت اجتماعی، از محیط اجتماعی تاثیر می پذیرند و بطور متقابل بر آن تاثیر می گذارد [۱۷] یافته های به دست آمده از پژوهش حاضر نشان داد که کتابخانه های عمومی به طور کم با میانگین $0/6 \pm 3/80$ بر رفاه اجتماعی کاربران خود تاثیر می گذارد.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل پایان نامه تحت عنوان «بررسی تاثیر کتابخانه های عمومی شهر تهران در ارتقای سلامت روان از دیدگاه کاربران» در مقطع کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی در سال ۱۳۹۴ کد ۲۲ می باشد که با حمایت دانشگاه علوم پزشکی ایران اجرا شده است.

- Psychiatry; 2016; Tabriz: Tabriz University of Medical Science.[Persian]
8. American Academy of Family Physicians (AAFP). Mental health care services by family physicians. 2012 [cited 2015 Dec 13]; [13 screens]. Available from: URL: <http://www.aafp.org/about/policies/all/mental-services.html>.
9. Khosravi F. Public libraries have been removed from its original function. 2015 [cited 2015 Dec 17]; [2 screens]. Available from: <http://www7.irna.ir/fa/News/81609582/>. [Persian]
10. Ghayasvand A, Dehkarian P .[Assess the quality of public library service municipal tehran]. Library and Information Science. 2012; 1(57):285-308. [Persian]
11. Brewster L. The public library as therapeutic landscape: A qualitative case study. Health & place 2014; 26:94-9.
12. Aletaha A. [Investigating The role of clinical librarian and informationist to improve the treatment process at health centers in deprived and rural areas: Creating a pattern of Tele clinical Librarian and Informationist] [M.S. Thesis]. Kerman: Kerman University of Medical Sciences;2012.[Persian]
13. Wessel CB, Wozar JA, Epstein BA. The role of the academic medical center library in training public librarians. Journal of the Medical Library Association 2003; 91(3):352-60.
14. Deering MJ, Harris J. Consumer health information demand and delivery: implications for libraries. Bulletin of the Medical Library Association. 1996; 84(2):209-16.
15. Duff C. Exploring the role of 'enabling places' in promoting recovery from mental illness: A qualitative test of a relational model. Health & Place 2012; 18(6):1388-95.
16. Vijayakumar J, Vijayakumar M. Information freedom in a Democratic Society and the role of Librarians in cyber era. Proceedings of National Seminar on Information Policies and Cyber Laws, Bangalore, India. 2000:4-6.
17. Riahi M. [Sociological analysis of the interrelation between library as a social organization and society]. Journal of Academic librarianship and information Research 2000;32(34):107-116.[Persian]

Assessing the Impact of Tehran Municipality Public Libraries on Mental Health from the Users' Point of view

Sedghi SH.¹/ Moghadasi H.²/ Panahi S.³/ Asgharnezhad A.⁴

Abstract

Introduction: Physical and mental health are the most important indicators of development and prosperity of any society and public libraries have a key role in disseminating information. This study investigates the impact of the public libraries under the auspices cultural organization of Tehran Municipality on mental health of the users.

Methods: This is a 2015 cross-sectional study. The study population consisted of public library users in Tehran under the auspices of Culture and Art Organization of Tehran. Based on cluster sampling, 233 samples from North, South, East and West of Tehran were randomly selected. The Questionnaire developed by the researchers was distributed among library users. Descriptive statistics (mean, standard deviation) and inferential statistics (test T) in SPSS software version 21 was used for data analysis.

Results: The Results showed public libraries with the mean of 3.10 will affect the mental health of its users, also in the area of social welfare and emotional well-being the impact was 2.80 and 3.07 respectively. The mean of mental, social welfare, and emotional wellbeing domains were not significantly different between men and women.

Conclusion: The results showed that although the mean score in components of mental health was average but mostly it is inclined towards below the average, hence we can conclude that public libraries do not have a strong effect on the mental health of their users, therefore the need for the libraries to revise their policies and performance to be more appealing to the users is felt.

Keywords: Public Library, Mental Health, Municipalities

• Received: 26/Feb/2016 • Modified: 16/Aug/2016 • Accepted: 24/Aug/2016

1. Associate Professor in Librarianship and Medical Information Department, School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. MSc of Librarianship and Medical Information Sciences, School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran; Corresponding Author (Hafez.ahura@gmail.com)
3. Associate Professor in Librarianship and Medical Information Department, School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
4. Associate Professor in Clinical Psychology, School of Behavioral Sciences and Mental Health, Tehran Institute of Psychiatry, Tehran, Iran

